

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t**

Gfv.VII.30.123/2020/9.

A tanács tagjai: Csőke Andrea a tanács elnöke
Dr. Dzsula Marianna előadó bíró
Dr. Osztovits András bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű felperes:

A III. rendű felperes:

A felperesek jogi képviselője: Dr. Pesta János és Társa Ügyvédi Iroda

Az alperes:

Az alperes jogi képviselője: Dr. Szabó István Tamás Ügyvédi Iroda

A per tárgya: szerződés érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az I., II., III. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.175/2019/31-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 33.G.41.828/2018/9.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű, II. rendű és III. rendű felpereseket, hogy egyetemlegesen 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek 19.050 (tizenkilencezer-ötven) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A peres felek 2007. október 26-án „kölcsönszerződés magánszemélyek részéről lakásvásárlás céljára CHF alapú elszámolással 6 hónapos kamatperiódussal” elnevezésű kölcsönszerződést kötöttek 163.253 CHF rendelkezésre tartása mellett 21.000.000 forint folyósítására.
- [2] A kölcsönszerződés I.4. pontja szerint „a felek kijelentik és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve bankigény-kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön- és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a

teljesítési kötelezettség lejárata megállapítása, valamint bármely egyéb, a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az adós banknál vezetett számlái és a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült, közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot. Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetése esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett az adós banknál vezetett számláiról, illetve a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállalnak.”

- [3] A felperesek a kölcsönszerződés megkötésekor tartozáselismerő nyilatkozatot is tettek, közjegyzői okiratba foglalva a kölcsönszerződés rendelkezéseit.
- [4] A szerződéskötéssel egyidejűleg a felperesek tájékoztató iratot írtak alá a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól.
- [5] Az alperes a tisztességtelen szerződési feltételekkel összefüggésben eleget tett a külön törvényben meghatározott elszámolási kötelezettségének.

A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme

- [6] A felperesek módosított keresetükben annak megállapítását kérték, hogy a kölcsönszerződés I.4. pontjának a ténytanúsítványra vonatkozó kikötése mint általános szerződési feltétel a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. § (1) bekezdése, a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontja alapján tisztességtelen, ezért semmis, az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján az nem jelent kötelezettséget a felperesekre mint fogyasztókra.
- [7] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperesek perköltségében marasztalását kérte.

Az első- és a másodfokú határozat

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [10] A jogerős ítélet indokolása szerint – a fellebbezésben megjelölt eljárási szabálysértések miatt – nem állnak fenn az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó feltételek, az ítélet ugyanis a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 213. § (1) bekezdése alapján kiterjedt a felperesek módosított keresetére és annak valamennyi indokára, és nem sérti az rPp. 221. §-át sem. A felperesek módosított keresetükben nem kérték a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdés a)-c) és e) pontjai alapján, továbbá annak megállapítását sem kérték, hogy a kezelési költségre vonatkozó általános szerződési feltétel tisztességtelen vagy valamely általános szerződési feltétel az rPtk. 205/B. § (1) bekezdése alapján nem vált a kölcsönszerződés részére. Az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-51/17. és C-621/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott határozataira hivatkozással pedig kifejtette, hogy a hivatalból észlelendő semmisségi okok sem állapíthatók meg. A felperesek – bár tisztában voltak azzal a lehetőséggel, hogy milyen további feltételek tisztességtelenségének a vizsgálatát kérhetik – a kezelési költség fizetését előíró szerződési feltétel tisztességtelenségére és az árfolyamkockázatot rájuk hárító szerződési feltételek tisztességtelensége okán a kölcsönszerződés érvénytelenségére és a jogkövetkezményekre is kiterjedő elszámolás iránt keresetet nem terjesztettek elő. A bíróságnak pedig hivatalból további feltételek tisztességtelenségét nem kellett vizsgálnia.

- [11] A másodfokú bíróság az EUB C-415/11. és a C-34/18. számú ítéletekre hivatkozással megállapította, hogy a ténytanúsítvánnyal kapcsolatos szerződési feltétel nem tisztességtelen, az az rPtk. 207. § (4) bekezdésére is figyelemmel joglemondásként nem értékelhető. Nem állít fel ugyanis olyan vélelmet, amelynek értelmében az alperes az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyítást igénylő tény vonatkozásában képes lenne elhárítani a bizonyítási kötelezettségét. A saját nyilvántartásáról tanúsítvány kiállítását a bank akkor is kérhetné a közjegyzőtől, ha erre a szerződésben az adós külön nem hatalmazza fel, illetve előzetesen nem nyilatkozik arról, hogy a bank által rögzített adatok a tanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak. A jogerős ítélet indokolása szerint a közjegyzőkről szóló 1991. évi LXI. törvény (Kjtv.) 111. § (1) bekezdése és 136. § (1) bekezdéséből sem vonható le olyan következtetés, amelyet a felperesek állítottak, figyelemmel az rPp. 195. § (1) bekezdésére is. Az ítélet a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 21. § (1) bekezdése [jelenleg Vht. 23/C. § (1) bekezdése], az rPtk. 228. § (1) bekezdése, 229. § (1) és (3) bekezdése alapján pedig arra a következtetésre jutott, hogy a feltétel vagy időhatározás a felek szerződéses egybehangzó akaratán alapuló olyan rendelkezés, amely a felektől független módon következik be. A közjegyző által tanúsított banki nyilatkozat nem jelent változást, a bank végrehajtási záradék kibocsátását e szerződési kikötés hiányában is ugyanilyen feltételekkel kérhetné.
- [12] Az ítélet a bíróság az EUB C-32/14. számú Sugár ügyben hozott ítéletére hivatkozással rámutatott arra is, hogy az nem tekinthető tisztességtelennek, ha a nemzeti jogszabályok lehetőséget adnak a közvetlen végrehajtásra, feltéve, hogy ennek megindulását követően a fogyasztó a tartozás érvényességét vagy összegét is kifogásolhatja. Bár az rPp. 2017. december 31-ével történt hatályon kívül helyezésével megszűnt az rPp. 369. § a) pontja alapján a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti per megindításának a lehetősége, azonban a polgári perrendtartásról szóló 2016. CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) a alapján az adós az érvénytelenség megállapítása iránt pert indíthat, amelyben a Pp. 129. §-a alapján kérheti a végrehajtás felfüggesztését is.
- [13] Mindezek alapján az ítélet a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kölcsönszerződés per tárgyát képező kifogásolt feltételeinek alkalmazása nem eredményez a felperesekre hátrányos eltérést a bizonyítás általános szabályaitól, nem jogosítja fel arra az alperest, hogy a jogvitát egyoldalúan és véglegesen lezárja, ezért ez a kikötés a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja, illetve az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján nem tisztességtelen. A jogerős ítélet szerint a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontjában szabályozott tisztességtelenség megállapítása pedig nem merülhet fel, mivel a támadott kikötés értelmezéssel kapcsolatos előírást nem tartalmaz.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [14] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet – az elsőfokú ítéletre is kiterjedő – hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság arra történő utasítását kérték, hogy hivatalból vizsgálja és hozzon arról határozatot, hogy az alperes tájékoztatása nem volt megfelelő a kölcsönszerződés megkötésekor.
- [15] Arra hivatkoztak, hogy a jogerős ítélet sérti az rPtk. 234. §-át, 205. § (3) bekezdését és 205/B. §-át, valamint az rPp. 215. §-át. Állították, hogy a jogerős ítélet ezeket a jogszabályokat nem az uniós jog elsőbbségét kimondó, az EUB C-26/13., C-186/17. és C-51/17. számú határozatokban kifejtettek szerint értelmezte.
- [16] Hangsúlyozták, hogy az alperes olyan szerződési konstrukciót alkalmazott, amely nem egyértelmű, nem világos, nem átlátható és nem szimmetrikus, a törvényi forintosításra pedig a folyósított összegtől aránytalanul eltérő árfolyam alkalmazásával, egyoldalúan került sor. Állították, hogy az eljáró bíróságoknak hivatalból kellett volna vizsgálniuk az alperesnek az árfolyamkockázatról adott tájékoztatása megfelelőségét, azt, hogy tisztességtelenül, oklista és átláthatóság nélkül alkalmazott és kalkulált egy üzleti titokként kezelt eljárásban BUBOR alapkamat kikötéseket. Álláspontjuk szerint a bíróságoknak azt is észlelniük kellett volna, hogy a felperesek által nem érthető, bonyolult

képletekkel jelölt több dokumentumból „összeadászandó fizetési kikötések szerinti fizetési kötelezettség kamat néven nevezett árfolyamkülönbözetet vezetett be a szerződésbe”. A konkrét jogszabályhely megjelölése nélkül állították a tisztességes eljárás követelményének megsértését és a bizonyítási eljárásban feltárt bizonyítékok értékelésének az elmaradását. Konkrét ügyszám megjelölése nélkül utaltak az EUB előtt a devizahiteles ügyekben folyamatban levő előzetes döntéshozatali eljárásokra is, amelyek kihatnak a jelen perre is.

[17] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

[18] A Kúria előrebocsátja, hogy a felülvizsgálati eljárás az rPp. 270-271. §-ában meghatározott korlátai miatt nem folytatása a jogerősen lezárt pernek. A felülvizsgálati eljárás tárgya a jogerős ítélet, ezért többek között nincs helye keresetmódosításnak, bizonyítás felvételének sem. A felülvizsgálati kérelem az előterjesztésére szabott határidő leteltét követően nem változtatható meg, nincs lehetőség a kérelem módosítására, kiterjesztésére a jogerős ítélet nem támadott részére [rPp. 273. § (5) bekezdés, 274. § (4) bekezdés, 275. § (1) bekezdés].

[19] A felperesek a 2016. november 9-én módosított keresetükben már csak a ténytanúsítványra vonatkozó szerződéses kikötés (I. 4. pont) tisztességtelenségének a megállapítását kérték (33. G. 40. 679/12. jegyzőkönyv 2. oldal), az eljárás szünetelését majd felbeszakadását követően folytatódó elsőfokú eljárásban keresetüket nem terjesztették ki más kikötés tisztességtelenségének megállapítására. Ezért a jogerős ítélet ezt a módosított keresetüket bírálta el. A fellebbezésükben ugyan már állították a kölcsönszerződés rHpt. 213. § (1) bekezdés a)-c) és e) pontjaiba ütközését is, ennek vizsgálatára azonban az rPp. 247. § (1) bekezdésében írt tilalom miatt a másodfokú bíróság nem látott lehetőséget. A hivatalból észlelendő semmisségi okok vizsgálatát pedig azért mellőzte az ítélőtábla, mert ennek feltételei nem álltak fenn, a felperesek az EUB C.51/17. sz. és a C-621/17. számú eljárások ismeretében sem jelöltek meg más semmisségi okot a keresetükben.

[20] Felülvizsgálati kérelmükben a felperesek nem hivatkoztak arra, hogy keresetük tartalmát az ügyben eljáró bíróságok tévesen állapították volna meg, illetve hogy elmaradt volna a kereset teljeskörű elbírálása. Érdemben sem támadták a ténytanúsítványra vonatkozó kikötés tisztességtelenségének megállapítása iránti keresetet elutasító döntést, jogszabálysértést e körben sem szövegesen, sem a releváns jogszabályhely megjelölésével nem állítottak. A Kúria pedig a felülvizsgálati kérelemhez kötve van, az rPp. 275. § (2) bekezdésében említett három eset kivételével a jogerős ítéletet olyan okból, amelyre a felülvizsgálati kérelemben – az rPp. 272. § (2) bekezdésében előírt módon – nem hivatkoztak, nem vizsgálhatja.

[21] A felülvizsgálati kérelem hivatkozásával szemben a Kúria rámutat, az rPp. 215. §-ában meghatározott korlátozás miatt helytállóan foglalt állást a jogerős ítélet abban a kérdésben, hogy nem terhelte az eljáró bíróságokat hivatalbóli “vizsgálódási kötelezettség” a felperesek módosított keresetében meg nem jelölt semmisségi okok körében. Az EUB a C-511/17. számú Lintner ügyben hozott ítéletében a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: irányelv) 6. cikkének (1) bekezdését értelmezve kimondta, hogy az a nemzeti bíróság, amely a fogyasztó által annak megállapítása iránt indított kereset tárgyában jár el, hogy az e fogyasztó által az eladóval vagy szolgáltatóval megkötött szerződésben foglalt bizonyos feltételek tisztességtelenek, nem köteles hivatalból és egyenként megvizsgálni az összes többi olyan szerződési feltételt, amelyeket e fogyasztó keresettel nem támadott, annak vizsgálata érdekében, hogy e feltételek tisztességteleneknek minősülnek-e, hanem csak azokat a feltételeket köteles megvizsgálni, amelyek kapcsolódnak a jogvitának a felek által meghatározott tárgyához, amint rendelkezésére állnak az ehhez szükséges – adott esetben bizonyításfelvétellel kiegészített – jogi és ténybeli elemek [44]. Az EUB rámutatott arra is, hogy jóllehet a fogyasztó követeléseinek alapjául szolgáló szerződési feltétel tisztességtelen jellegének értékeléséhez figyelembe kell venni a fogyasztó és az eladó vagy

szolgáltató által megkötött szerződés összes többi feltételét, e figyelembevétel önmagában nem vonja maga után az eljáró nemzeti bíróság azon kötelezettségét, hogy hivatalból vizsgálja meg ezen összes feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegét [49]. A Kúriának az EUB döntése figyelembe vételével kialakított jogértelmezése szerint a fogyasztók védelmének hatékony érvényesülése nem terjedhet ki arra, hogy a bíróság figyelmen kívül hagyja a jogvita kereteit, túlterjeszkedjen azon, és az esetlegesen tisztességtelen jellegük vizsgálata érdekében egyenként elemezze azokat a szerződési feltételeket is, amelyek érvénytelenségére a felperes (fogyasztó) keresete nem terjed ki. Ha a felperes (fogyasztó) keresete egy konkrét kikötés tisztességtelenségének megállapítására irányul, a bíróságnak hivatalból nem kell vizsgálnia a jogvita tárgyához nem kapcsolódó más szerződési kikötés tisztességtelenségét.

- [22] A felülvizsgálati kérelem további hivatkozásai nem a jogvita tárgyára, a módosított keresetre vonatkoztak. A per tárgyával nem adekvát módon megjelölt anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket és a határozat kívánt megváltoztatására alapot adó okok kifejtését nélkülöző hivatkozásokat (így a perbeli kölcsönszerződés létre nem jötte, egyes kikötéseknek a szerződés részévé nem válása, a szerződés általánosságban állított teljes érvénytelensége, az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelelősége, az általános szerződési feltételek összességében állított tisztességtelensége, a konkrétan meg sem jelölt tanúvallomások figyelmen kívül hagyása vonatkozásában) a Kúria érdemben nem vizsgálhatta. A felpereseknek ezek a hivatkozásai nincsenek összhangban a periratokkal.
- [23] E hivatkozásokkal kapcsolatban ezért a Kúria csupán megjegyzi, érdemi elbírálásukra akkor sem kerülhetett volna sor, ha a per tárgyára vonatkoztak volna, ugyanis nem feltek meg az rPp. 272. § (2) bekezdése előírásainak sem. Az rPp. 272. § (1) és (2) bekezdései értelmében – miként azokat az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmezte – a jogerős ítélet több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. Ezek a támadott határozat, a jogszabálysértés és azzal összhangban a megsértett jogszabályhely megjelölése, a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetése és a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem. A több jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelemnek valamennyi jogszabálysértés tekintetében teljesítenie kell az előzőekben bemutatott tartalmi elvárást, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó részében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben. A tartalmilag hiányos perorvoslati kérelem nem korrigálható utóbb, sem hiánypótlás elrendelésével, sem a felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél kiegészítő nyilatkozatával. A felülvizsgálati kérelemnek a kötelező tartalmi, egyben fogalmi elemekkel a benyújtására nyitva álló hatvannapos határidőn belül kell rendelkeznie.
- [24] Az rPp. 272. §-át 2012. szeptember 1-jei hatállyal módosító, az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény 9. §-a és 17. §-a eredményeként a 2012. október 31-e után jogerőre emelkedett határozatok ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmek kötelező tartalmi eleme – egyebek mellett – a megsértett jogszabályhely megjelölése, amelyet – az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolásból kitűnően – konkrétan, a jogforrás, a paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell meghatározni. Követelmény továbbá az is, hogy az így megjelölt jogszabályhely megfeleljen a jogszabálysértés szöveges körülírásának.
- [25] Az rPp. 272. § (3) bekezdése értelmében egyedül akkor térhet el a Kúria a felülvizsgálati kérelemben tévesen megjelölt konkrét jogszabályhelyektől az állított jogszabálysértések vizsgálata során, ha e körben nyilvánvaló, azonosítható elírás történt, vagyis, ha a jogszabálysértés tényének megfelelő szöveges előadása alapján meg lehet állapítani, hogy a kérelem előterjesztője a kérelemben tévesen írtak helyett milyen jogszabályhely megsértésére kívánt valójában hivatkozni. Jelen ügyben e szabály alkalmazására nem volt mód.

- [26] Felülvizsgálati kérelmükben a felperesek azt is állították, hogy az eljáró bíróságok nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek, a szerintük megsértett konkrét jogszabályhelyet azonban e hivatkozásukhoz kapcsolódóan sem jelölték meg, így a Kúria a jogerős ítéletet ebből a szempontból sem vizsgálhatta.
- [27] A Kúria a felülvizsgálati kérelem hivatkozásával szemben utal arra is, hogy a kezelési költség és meg nem határozott szolgáltatásokért költségek megfizetését előíró feltételek tárgyában kezdeményezett C-621/17. számú előzetes döntéshozatali eljárás már a felülvizsgálati kérelem előterjesztését megelőzően, 2019. október 3-án befejeződött.
- [28] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [29] A felperesek felülvizsgálati kérelme nem megalapozott, ezért az rPp. 270. § (1) bekezdésének megfelelően alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése folytán kötelesek megfizetni az alperesnek a másodfokú eljárásban felmerült felülvizsgálati eljárási költségét. A Kúria az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjának összegét az ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (Ükr.) 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységre figyelemmel határozta meg.
- [30] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 143. § (1) bekezdése alapján, mivel a felek a (2) bekezdés alapján az értesítés kiadásakor hatályos jogszabályi rendelkezések szerinti határidő alatt közös kérelemben nem kérték a tárgyalás megtartását, és a veszélyhelyzet megszűnését követő 15 napon belül sem terjesztettek elő tárgyalás tartása iránti kérelmet.

, 2020. október 20.

. Csőke Andrea a tanács elnöke, Dr. Dzsula Marianna előadó bíró, Dr. Osztovits András bíró

A kiadmány hitelül: